

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 8
IM. BOLESŁAWA CHROBREGOW ŻARACH

WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z GEOGRAFII
DLA KLASY PIĄTEJ
NA ROK SZKOLNY 2025/2026

zmodyfikowane/opracowane przez nauczycieli:

Klasa 5a – Aleksandra Kominek

Klasa 5b – Marlena Olechno

Klasa 5c – Olga Pająk

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
1. Mapa Polski				
Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminów: mapa, skala, legenda mapy wymienia elementy mapy wyjaśnia znaczenie terminów: wysokość bezwzględna, wysokość względna odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych wymienia różne rodzaje map odczytuje informacje z planu miasta	Uczeń: odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie stosuje legendę mapy do odczytania informacji odczytuje skalę mapy rozróżnia rodzaje skali oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta	Uczeń: rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe rysuje podziałkę liniową wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie	Uczeń: dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej omawia zastosowanie map cyfrowych podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta	Uczeń: posługuje się planem miasta w terenie podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
2. Krajobrazy Polski				
Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu krajobraz	Uczeń:	Uczeń: charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce	Uczeń: dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod	Uczeń:

wymienia składniki krajobrazu	podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym	opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu	względem jego ładu i estetyki zagospodarowania	proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy
wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy	określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski	opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz	porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach	prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły
wymienia pasy rzeźby terenu Polski	przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji	przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim	wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne	przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego
wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie	omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego	przedstawia wpływ łódolodu na krajobraz pojezierzy	wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie	
wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego	wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego	omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej	wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim	przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy
wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim	przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej	przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy	charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej	analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej
wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie	wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej	omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej	opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy	planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie
odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim	opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego	omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych	omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki	przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka
wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką	wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej	charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej	opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej	
wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką	przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej	charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej	opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej	analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej
wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej	omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji	opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach	charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd	przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd
podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy	wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej		przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich	wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
określa położenie Warszawy na mapie Polski	wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr			
wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy	wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego			

wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej określa na podstawie mapy położenie Tatr wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie	omawia cechy pogody w górach wymienia atrakcje turystyczne Tatr		opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr	
3. Łądy i oceany				
Uczeń: wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180o, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie	Uczeń: wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów	Uczeń: podaje przyczyny odkryć geograficznych wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba	Uczeń: określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.	Uczeń: oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach przedstawia znaczenie odkryć geograficznych

wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych	wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych			
4. Krajobrazy świata				
Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu pogoda wymienia składniki pogody wyjaśnia znaczenie terminu klimat wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych wyjaśnia znaczenie terminów: sawanna, step wskazuje na mapie strefy sawann i stepów wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów wyjaśnia znaczenie terminu pustynia	Uczeń: wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej wyjaśnia znaczenie terminów: preria, pampa omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyni gorących i pustyni lodowych wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego	Uczeń: wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym wymienia kryteria wydzielania stref krajobrazowych przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów omawia klimat stref pustyni gorących i pustyni lodowych omawia rzeźbę terenu pustyni gorących omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego	Uczeń: oblicza średnią roczną temperaturę powietrza oblicza różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku oblicza roczną sumę opadów prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyni gorących i pustyni lodowych prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności	Uczeń: przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyni gorących i pustyni lodowych opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach

wskazuje na mapie obszary występowania pustyni gorących i pustyni lodowych rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyni gorących i pustyni lodowych wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej wyjaśnia znaczenie terminów: tajga, tundra, wieloletnia zmarzlina wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry wskazuje na mapie Himalaje wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt	wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach	charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach		
--	--	--	--	--